

แนะนำหนังสือ

Poverty and Psychology : From Global Perspective to Local Practice

รศ.ดร.อรพินทร์ ชุชม*

“Poverty and Psychology : From Global to Local Practice” เป็นหนังสือที่รวบรวมบทความต่าง ๆ จำนวน 16 บทที่สะท้อนถึงแนวคิดทางจิตวิทยา ประกอบกับงานวิจัยเพื่อทำความเข้าใจความยากจนที่เผชิญอยู่รอบโลก รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจนในระดับท้องถิ่น และระดับโลก โดยมี Stuart C. Carr และ Tod S. Sloan ทำหน้าที่เป็นบรรณาธิการ

โครงสร้างของหนังสือเล่มนี้ครอบคลุมเรื่องความยากจนและความต้องการของคนจนที่เผชิญกับ วิกฤติ 3 เรื่อง ได้แก่ ความไม่มั่นคง (Insecurity) พลังอำนาจ (Empowerment) และโอกาส (Opportunity) โดยเนื้อหาของหนังสือได้แบ่งออกเป็น 3 ตอนเช่นเดียวกับโครงสร้าง โดยบทแรกของหนังสือเป็นการกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการศึกษาทางจิตวิทยาในเรื่องความยากจน ส่วนเนื้อหาของบทต่าง ๆ ในแต่ละตอน มีลักษณะต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ความไม่มั่นคง

บทที่ 2 ความยากจนและอำนาจ

บทนี้กล่าวถึงความยากจนเป็นพื้นฐานของการไร้อำนาจและก่อให้เกิดความไม่มั่นคง โดยความไม่มั่นคงมีหลายเรื่อง เช่น ความไม่ยุติธรรมของสังคม การขาดสุขภาวะ การไร้งานทำ และการไร้ที่อยู่

บทที่ 3 ความยากจนและความไม่ยุติธรรม

บทนี้ได้ทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทฤษฎีความยุติธรรมทางสังคม (Social justice theory) ในบริบทของความยากจน

บทที่ 4 ความยากจนและโรคทางจิต

บทนี้ได้มีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนและโรคทางจิต โดยความยากจนส่งผลต่อลักษณะทางจิตใจ เช่น การด้อยคุณค่าในตนเอง การไร้เป้าหมายในชีวิต และความบอบช้ำทางจิตใจ และได้เสนอวิธีการปฏิบัติที่จะป้องกันและรักษาโรคทางจิตเหล่านี้

บทที่ 5 ความยากจนและการว่างงาน

บทนี้ได้เชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการว่างงาน ตลาดแรงงาน ความยากจน และสุขภาพจิต พร้อมทั้งนำเสนอการวิจัยแบบปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory action research) เกี่ยวกับความยากจนที่เกิดจากการว่างงานในประเทศสกอตแลนด์ จากมุมมองทางจิตวิทยาชุมชน

บทที่ 6 ความยากจนและสถานที่

บทนี้กล่าวถึงความยากจนนิยามได้ทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ความยากจนอยู่ระหว่างชุมชนและเศรษฐกิจ บทนี้ได้นำเสนอกรณีตัวอย่างของชาวบราซิล และการประชุมปฏิบัติการถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการที่จะลดความยากจน บทความนี้เน้นที่สถานที่สำหรับการดำเนินการทางจิตวิทยา ไม่ได้พยายามใช้หลักการสากลทั่วไป

ตอนที่ 2 พลังอำนาจ

บทที่ 7 ความยากจนและชุมชน

บทนี้นิยามความยากจนจากจุดยืนของจิตวิทยาสังคมชุมชน กล่าวถึงการเกิดจิตวิทยาสังคมชุมชนในลาตินอเมริกา พร้อมทั้งเสนอกรณีตัวอย่าง โดยอาศัยกรณีตัวอย่างและการวิเคราะห์จิตวิทยาสังคมชุมชนในการเสนอแนะแนวทางในการลดความยากจน

บทที่ 8 ความยากจนและความมีอคติ

บทนี้กล่าวถึงแกนหลักของพลังอำนาจคือเรื่องความมีอคติ โดยเสนอทฤษฎีความครอบงำทางสังคม (Social dominance theory) ที่บูรณาการแนวคิดความมีอคติและอำนาจซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งแยกที่ทำให้ความยากจนยังคงมีอยู่ต่อไป ดังนั้นความยากจนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางสังคมมาก แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนในภาพรวมจึงเน้นในเรื่องความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์

บทที่ 9 ความยากจนและความมั่งคั่ง

บทนี้ให้ภาพแนวคิดทฤษฎีการอ้างสาเหตุ (Attribution theory) กับงานวิจัยความยากจน เพื่อตรวจสอบว่าคนมีการอธิบายหรือมีความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของความยากจนว่าเป็นอย่างไร และเชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีการอ้างสาเหตุกับพฤติกรรมการกุศล และช่วยเหลือ ตลอดจนการบรรเทาความยากจนทั่วโลก

บทที่ 10 ความยากจนและการบรรยาย

บทนี้กล่าวถึงทฤษฎีการบรรยายเชิงวิพากษ์ (Critical discursive theory) ที่จะช่วยสร้างความตระหนักถึงปัญหาทางการเมืองเกี่ยวกับบทบาทขององค์กร และระบบมากกว่าเรื่องของบุคคลและลักษณะจิตใจในการวิเคราะห์ความยากจน

บทที่ 11 ความยากจนและวิกฤติเศรษฐกิจ

บทนี้เป็นการนำเสนอการทดสอบเชิงประจักษ์ในเรื่องความยากจน และวิกฤติเศรษฐกิจ ของ The Aus – Thai Project Team ซึ่งใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยากับวิกฤติเศรษฐกิจของเอเชีย ในช่วงปลายปี ค.ศ.1990 โดยศึกษาถึงสาเหตุและการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ

ตอนที่ 3 โอกาส

บทที่ 12 ความยากจนและเยาวชน

บทนี้เน้นความสัมพันธ์ระหว่างความยากจน ชีวิตของเยาวชนที่ลี้ภัยและพลัดถิ่นในแองโกลา โดยตอนท้ายของบทนี้ได้เสนอวิธีการเผชิญปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในสถานการณ์ที่ย่างยากของเยาวชน กลุ่มนี้

บทที่ 13 ความยากจนและธุรกิจขนาดเล็ก

บทนี้ได้แสดงให้เห็นว่าค่านิยมแบบดั้งเดิมเหมาะสมสอดคล้องกับเศรษฐกิจในศตวรรษที่ 21 และโอกาสในการพัฒนาธุรกิจขนาดเล็กเพื่อจัดการความยากจน โดยชุมชนคนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย

บทที่ 14 ความยากจนและทักษะกระบวนการ

บทนี้กล่าวถึงทฤษฎีการปรับปรุงที่เพิ่มขึ้น (Incremental improvement) ในบริบทของการพัฒนา และสังเคราะห์ชุดของทักษะกระบวนการสำหรับงานพัฒนา พร้อมทั้งเสนอการประยุกต์ใช้ทักษะกระบวนการเพื่อการพัฒนาและฝึกอบรมในอนาคต

บทที่ 15 ความยากจนและการวิจัย

บทนี้เสนอแนะให้ทั้ง 2 ฝ่ายได้แก่ นักการตลาด ฝ่ายให้ความช่วยเหลือและนักวิจัย ทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยบรรเทาความยากจน โดยผู้เขียนบทความนี้เสนอแนะโครงการวิจัยต่อไปที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบ ในการโฆษณาให้ความช่วยเหลือ

สำหรับบทที่ 16 เป็นบทสรุปส่งท้ายในภาพรวมที่กล่าวถึงนิยามความยากจน จิตวิทยาวิกฤติ ความล้มเหลวของกลยุทธ์ สิทธิมนุษยชน การพัฒนามนุษย์ และวิถีทางของนักจิตวิทยาในการมีส่วนร่วมลดความยากจน

เอกสารอ้างอิง

Carr, S.C., & Sloan, T.S. (Eds.). (2003). **Poverty and Psychology : From Global Perspective to Local Practice.** New York : Kluwer Academic / Plenum Publishers.